

Balen. Bl. 277.

1. as da ki. kes nə klā. m̄pər xi. n̄ herma. x̄r
st̄k
2. m̄n̄a v̄ri. nt̄ i. z̄ d̄l̄u, m̄ q̄. ḡ. t̄n
3. te. 9̄w̄c̄x sp̄i. n̄x̄ n̄m̄i. d̄r̄ as me. ma. s̄i. n̄a
4. q̄ru. r̄v̄n i. j̄z̄ l̄a. st̄x̄ w̄t̄z̄k
5. d̄p̄d̄ar̄ i. x̄i. p̄ h̄re. j̄z̄x̄ b̄x̄ȳm̄t̄ b̄ro. t̄
6. d̄n̄ t̄ȳr̄m̄a. m̄ h̄e. d̄n̄ s̄pl̄i. star̄ i. n̄
z̄n̄a vi. n̄er̄
7. d̄s̄x̄i. p̄l̄r̄ l̄e. k̄t̄a z̄t̄ l̄i. p̄n̄ a. r̄f
8. i. n̄ d̄ar̄ f̄a. b̄r̄k̄ i. s̄n̄k̄ t̄z̄. n̄
9. h̄u. m̄i. r̄m̄a k̄i. n̄ek̄, - m̄v.: k̄i. n̄e. s̄
z̄k̄. nt̄
10. b̄u. s̄-t̄a. p̄t̄os fir̄ p̄t̄nt̄a b̄i. r̄ - p̄t̄. j̄s̄
11. b̄re. n̄d̄os t̄w̄i. d̄ k̄i. l̄v̄ k̄ri. k̄r̄n̄ // k̄i. z̄k̄s̄-
dim. v. krieken; wilde; kri. k̄r̄n̄: kersen en
krieken.
12. x̄a herma. m̄e. d̄ar̄ v̄æ. v̄an dr̄. i. b̄l̄t̄s̄
w̄e. n̄ o. t̄x̄adr̄v̄k̄n̄
13. h̄e. dr̄. r̄ḡd̄a m̄ me. n̄a k̄i. z̄p̄l̄i
14. i. k̄h̄e. m̄ z̄d̄. n̄ k̄ri. q̄z̄. t̄n̄
15. v̄a. s̄l̄o. v̄st w̄. n̄i. f̄o. l̄ n̄m̄i. d̄ q̄v̄c̄. t̄
16. i. k̄s̄. b̄l̄. f̄dark m̄e. h̄p̄. r̄ (m̄v.) n̄i. m̄e. r̄q̄. s̄
z̄n̄
17. i. k̄ her. m̄et ni. x̄ad̄. n̄-z̄l̄a v̄ri. nt̄
18. wi. he. r̄ḡt̄ x̄ad̄. n̄-di. m̄ndi a. t̄r̄ i. d̄. k̄u. r̄m̄t̄
19. d̄. n̄ sp̄i. n̄- d̄. n̄ sp̄i. n̄ḡa. w̄e. f̄-q̄: sp̄i. n̄ek̄p̄-
z̄n̄ h̄a. l̄f̄ mu. n̄
20. m̄ k̄lak. - b̄a. n̄- d̄. n̄ w̄e. r̄. d̄. n̄ v̄et̄ w̄e. r̄
(omheind grasland) - d̄. n̄ ho. f̄br̄uk. - n̄ b̄i. m̄t̄
(alle: wei - vetwei - broek = beemd) - n̄
par. d̄astur. l̄-n̄ h̄u. x̄-n̄ roes. - n̄z̄n̄e. v̄. d̄. l̄
21. di. r̄. a. k̄e. r̄. d̄. t̄n̄ h̄i. d̄. l̄a. w̄e. r̄. l̄t̄ f̄i. x̄t̄n̄
22. k̄sal. o. w̄ p̄. r̄l̄t̄j̄s̄ x̄. v̄. n̄
23. e. n̄j̄d̄. n̄t̄r̄ f̄o. l̄a. w̄ i. x̄e. r̄p̄n̄ a. f̄b̄re. l̄n̄
24. h̄e. f̄. x̄. a. l̄. r̄v̄n̄ a. n̄ b̄e. t̄ x̄k̄e. ḡ. n̄
25. ḡe. f̄ m̄ t̄w̄i. d̄ b̄ri. d̄. s̄t̄i. d̄n̄: - b̄ri. d̄- d̄
b̄ri. d̄t̄s̄t̄
26. d̄a. s̄t̄. d̄. m̄b̄i. b̄. l̄t̄ s̄t̄. t̄z̄. n̄m̄i. d̄
27. di. r̄. a. v̄i. n̄t̄. i. h̄e. d̄. a. l̄e. v̄n̄ ḡl̄. k̄ n̄ ḡo. d̄. t̄n̄
i. z̄r̄
28. l̄y. s̄a. f̄e. r̄ / d̄. n̄dy. r̄v̄l̄ i. d̄. i. n̄ d̄. n̄ h̄e. m̄al̄
ni. k̄b̄le. v̄n̄
29. d̄. s̄t̄. x̄o. l̄k̄. n̄d̄a. z̄e. n̄ m̄e. t̄a m̄. d̄. t̄z̄. n̄d̄a
z̄i. d̄. ḡa. w̄e. r̄. st̄
30. i. k̄a. n̄t̄x̄ n̄. k̄o. m̄. v̄. r̄d̄a. k̄f̄i. x̄s̄. n̄
31. d̄. b̄i. a. s̄t̄n̄d̄i. y. k̄i. ḡe. r̄n̄ l̄. z̄a. m̄e. r̄. l̄
32. h̄e. k̄a. n̄x̄ w̄e. r̄k̄n̄-e. h̄e. r̄k̄p̄e. r̄n̄
33. s̄t̄. k̄t̄i. s̄ n̄s̄t̄. l̄i. n̄ d̄. i. r̄. b̄e. s̄m̄ (uit Berk of brem)
// na. b̄oe. y. s̄l̄ //
34. n̄i. d̄- m̄e. t̄. a. k̄e. ḡ. l̄s̄ w̄d̄. n̄t̄. r̄. n̄m̄. d̄
- ḡosp̄ilt
35. h̄e. t̄. l̄a. - i. k̄ h̄e. m̄a. r̄l̄ t̄w̄i. d̄. k̄i. d̄. n̄ o. p̄. o. w̄
ḡe. r̄t̄p̄n̄
36. d̄. i. r̄. p̄. r̄. i. s̄. n̄i. r̄e. i. p̄. d̄. x̄i. t̄. n̄o. ḡ. d̄. n̄ w̄. i. t̄. a
k̄i. d̄. n̄ i. n̄
37. x̄a z̄e. n̄w̄e. x̄ n̄ t̄. f̄elt
38. x̄a her. m̄. i. d̄. j̄t̄ s̄. ḡe. l̄t̄ h̄e. l̄p̄n̄ u. p̄d̄u. t̄. n̄
39. h̄e. k̄a. l̄t̄ n̄. d̄. t̄ n̄ w̄. r̄. t̄ b̄e. r̄n̄
40. x̄i. x̄. d̄. h̄e. l̄f̄t̄ f̄a. n̄d̄r̄ m̄e. l̄. k̄. w̄. r̄. t̄
41. d̄. v̄. r̄. n̄t̄ m̄u. r̄. s̄. w̄. r̄. f̄. x̄. v̄. i. l̄v̄. ḡ
42. i. n̄ d̄. i. x̄e. l̄d̄. x̄. w̄e. r̄. m̄. i. s̄. x̄. v̄. u. r̄. e. i. k̄
43. h̄e. i. s̄. j̄a. n̄. v̄. i. m̄d̄a. ?i. s̄t̄. r̄. k̄. i. s̄
44. w̄. e. l̄. m̄. i. r̄. t̄. n̄. d̄. r̄. d̄. h̄e. l̄f̄t̄ f̄a. n̄. h̄e. m̄. n̄
E. n̄. ḡe. i. d̄. n̄. d̄. r̄. h̄e. l̄f̄t̄
45. h̄a. r̄. l̄. p̄. t̄. a. b̄e. t̄. a. v̄. p̄. h̄e. s̄. f̄. n̄
46. v̄. i. x̄. a. m̄. e. t̄. r̄. i. s̄. t̄. v̄. e. r̄. t̄. ?z̄
47. x̄. s̄p̄i. n̄e. u. i. m̄. t̄. w̄. e. t̄. s̄. n̄. v̄. z̄. t̄. w̄. e. t̄. i. n̄
48. d̄. (b̄. l̄. m̄). s̄. n̄. t̄. j̄. r̄. a. l̄. d̄. b̄. l̄. m̄. a. f̄. ḡ. r̄. f̄. i. j̄
49. d̄. u. r̄. d̄. r̄. ?z̄. s̄. v̄. l̄. n̄. s̄. t̄. a. v̄. t̄. u. r̄
50. t̄. b̄. a. ḡ. i. n̄. t̄. a. l̄. j̄. v̄. d̄. i. r̄. ?z̄. s̄. m̄. i. s̄. d̄. h̄. i. m̄. i. s̄.
t̄. l̄. o. f̄. - d̄. v̄. i. s̄. p̄. s̄
51. d̄. m̄. b̄. e. t̄. s̄. p̄. a. - p̄. a. r̄. d̄. ḡ. a. d̄. r̄. k̄. - m̄. e. t̄. b̄. r̄. n̄ = meest breken.
b̄. r̄. n̄ = uitspreiden // d̄. h̄e. i. h̄e. i. d̄. z̄. x̄. e. i. -
p̄. r̄. a. = prec //

52. dat wæ*rf* he*r* dφ*r* ho*r* la*t*n arf*sne**rn*
 53. xæ*væ* der he*c*m x*e*s f*o*.*r* la*yk* la*t*n
 ts*xo*.*l* g*ð**n*
 54. ke*m*.*a*f*xo*.*rn* z*u*l*at* l*æ*ng*st*wo*t**er*
 to*g**ð**n*
 55. vu*l* ve*l* x*u*i*dage* hi*ra*.*x*ter*n* f*o*.*l*
 56. e*ra* p*otn*-*of*: st*æ*.*na* p*otn*-*of*: x*u**m* p*otn*
 x*ei**n* f*o*.*l* wi*r**t*
 57. de x*wærl* st*od* i*nd* s*x**ow* (open haard)
 58. i*l**n**m**i*.*t* i*l**g**t**n**x**te* h*owt* f*etabari**n*
 -*of*-*ke**lt**ø**s*
 59. di*r* he*s* x*u**ft* a*kle*.*r* l*ix**t*- h*æ**t*
 60. he*t*rok m*er*ta st*et* f*ar*n t*p**i*.*t*
 61. i*l**n* di*r**n* t*æ**t**t* h*wa*.*m*ga h*ir* al*s*
 j*o**ð**n*.*o* de ke*r**m**s*
 62. de pu*l*ter di*z**e**r* dat*ss* h*u**l**r* vu*l*ma*kt*
 I*l**s*
 63. ga x*o*-x*ma* we*l* ma*g**z**e**r* ni*k* te*r**g**m*
 64. de x*wæ**l**m**a* g*ð**n* v*u**r* m*h**o*.*m**n*
 65. g*or*aga va*n*do*l**x**n**ko**t* spe*t**r*
 66. e*tn**z**o**k* x*e**r* ke*r**s*
 67. ke*n*na m*to**e**r* i*s* kar*p**ot*-e*x**u**t* fa*s**t*-
 h*e* le*me*, st*ri**p**n*
 68. i*l**s* na w*ær*man da*x**we**r*st f*ar**n**d**a**x*
 i*l**n* t*l**u**m* na x*æ**n* x*æ**v**t*
 69. dat m*er*na*l* b*ø**p**t* b*err*av*ur**s*
 70. do*r* i*l**g**ð**n* s*x**ø**r* i*l**n*da k*ar**n*
 71. i*lk* wil*d**n*-*of*: w*æ* dat*z* f*ark* t*ø**r* nr
 bri*t**h* br*ð**x**t*
 fe*k* he*m* pe*r**n* u*m**n* h*er**t*
 73. i*lk* h*æ**t**n* me*r* x*æ**n* dw*i*.*x**am**ð**n* u*m*
 g*ð**n**n*
 74. no*r* s*x**ø**f**t**e**t* sp*arn*na*w* t*p**i*.*t* i*nd* no*f*
 ka*r*
 75. i*lk* he*m* war k*æ**t**t*-v*at* v*ø**d* e*n**u**r**n*
 76. de zo*n* va*n*da h*orn**k* i*s* vi*k* so*ld**o**t*
 x*æ**w* e*r**t*
77. we*t**æ* ge*l* ge*l* na bo*r* x*mo*.*ker* wo*en*:
 78. di*r* ro*l**ð**zn* he*m* la*y**j* do*r**as*
 79. k*æ**ly*.*t**or* ge*l* w*ort* fa*r**n*
 80. t*hi**n**ð**n*?*n* war*s* do*l**t* i*l**u**t* da*s**et* h*es**n*
 do*l**ð**pm*
 81. x*æ**n* o*l**ð**rn* x*æ**n* o*l**ð**ge* lo*l**ð**pn*
 82. h*ø**r* d*o*.*x*ter*ken* i*s* me*r* h*ir**r* f*h**an**ð**bs*
 x*æ**n* bi*l**ð**ma* pl*l**n*
 83. do*r* i*l**s* ð*n* s*pro**r**t* f*ar**n* di*r* l*ix**r*
 84. he*i* x*æ**t**æ* x*æ**n* s*tro**r**t* o*ñ**m*
 85. t*fur**l**ð**k* x*ur**x**b* n*irks* a*ns* as x*eld* ð*n*
 re*ckdrum*
 86. φ*r* m*u**nd**il**s* dry*r* f*ar**n**d**n* do*e*.*st*
 87. di*r* a we*l**x* l*ix**p* k*ro**mp*-t*iz**um*
 lan*sts*.*r*
 88. h*æ**x**t* f*or* da h*le**r**n*.*ð**n* tr*u**m*?*j**on*
 89. da bur*k* i*l**s* x*est**l**r**ð**v* va*n* a h*oe*.*st**in*
 ta*sl**l**ð**z*
 90. x*æ**li*?*a* wa*s* k*æ**t* ð*n* q*ur**t*
 91. i*l**n* t*lu**m**ar* i*l**s* be*c**st**n*
 92. na s*x**u**t**er* m*u**lt* q*ur**t* h*an**ny*.*ð**gn*
 93. tur*k**ts* no*u* men*u*.*r*
 94. h*we*.*t**n* w*o*.*l**ð**hem**ut* x*ð**xy*.*r**k**n*
 95. no*h**y*.*l**a* k*el**der* i*s* x*u**t* f*æ**t* le*r**z*
 96. k*mo**l**ð**es* s*blu*.*t**ri**u*?*n* um*la* v*ar**tæ**r*?*ð**z*
 97. km*ur**t*.*ð**st**fur**jar* i*l**n* da*st*al s*to**ð**tr*
 (=voeren).
 98. mom b*ry*.*r* wa*s* my*.r*
 99. da m*el**ð**kbu*.*r* mark*t* n*o* gro*l**ð**ntu**r*
 100. da*bo*.*t**er**m**el**ð* i*l**s* d*l**n* ð*n* z*u**l**r*
 sty*t**em**ar* me*r* v*u**rt**m*
 101. w*æ**z**e*.*ð**n* di*r* a py*t* h*ir**n* v*u**l**r**n* v*u**pt**m*
 y*.r*
 102. da*s* na na.w*æ*- h*æ**i* ja*s* na.w*u**ps**s*
 we*r**ð**k* - sek*uur* niet ge*br*; we*l*?*z**y**r**t*
 103. h*æ**i* k*o**m* n*o*.*t* n*o* m*any*.*t**er* l*o**s**t*
 104. i*lm* it*al**ð* x*e**nd**er* b*er**g*?*n* di*v**y*.*r* sp*ec**u**m*

105. d_E, r²v²g_E._I d_O.ru_I d_Cmc
 106. t_E bo.²m h_E, b_E²k st_Erk fain da b_En_Ex._I
 ve:_Irt
 107. g_E murt_Es f_E.l_Esk ho_Ema h_E.rn
 108. h_Erg_Es f_Et l_E.v² g_Eka.m. e_Ej² gurj lo_Es
 Xelt
 109. di d_E.r_E i_Is f_Et m b_E.?nhout xemakt
 110. ð² gatrouw w_E.if murt k_En.u._I²n
 111. h_Erm hi.² grut_E x_Ezu.² tma twars X_Enu
 gurj_E X_Ert
 112. da b_Erower x_E.dart no_E ta d_E.r_Es f_Eto
 b_Emen
 113. ba²n. i_Ik b_E-ge²bakt- hei²bakt-baktir
 wa ba²n- i_Ik bakt_E- ge²bakt_E- hei²bakt_E
 wa ba²t_En- mahe_Ema gaba²
 114. bi._Ean- i_Ik bi._Ea- ga bi._Eat- hei²bi._Et-wa
 bi._Ean- bi._Eawa- i_Ik bo._Ej- iker_Em gabo._En-
 bo._Enza rk
 115. t_Ex_E klæn mar t_Ex_Efe._I
 116. g_E k_Ent hi._E x²re²kre²gen u_Ep_Ement
 117. h_E.j²he_E g_Ene_E da²f_Er u_Ep_Eme² kar_E
 de._Ej²n
 118. ð² mæ.s_E x_Eda²f_Ei, g²le._E.ik ha._E
 119. d_O.wi._Ern ve._Ef pre._Ein
 120. ð²nd_Er di_En ð²bo.²m li_Ega v_Erl_E ð²ls
 121. ð²w_E.t_Er kar_E do_E2n- t_Esi. ð_Eda_E
 122. t_Eho._Ef i_Is no_Exy._En- t_Eis no_EXmar_Eyrst
 Xame._E
 123. marj²ne._Es mo²zame_Et_En do._Ern var_En
 x._E
 124. da_E b_E, m_Ekar_E d_O.mu_Ej²la_E.rn wa_En
125. da pa²sto._Er he._E g_Eur_Eja w_E._In
 126. ð_E a.w h_E.i_Is i_Is a-fxab_Eant
 127. t_Emel_Ek spet oetn o_Eer varn da kurj
 128. da hoe._Eistar loet_E t_E da krasen-de prosseri
 129. da berr_Es farn da hro._Ewu._Ig²n by.²go
 varn t_Exawixt
 130. da twi.²dœtsars kwa_Ema b_E._In
 131. x_Eimanom p_E._Is ð_Em bla.w gasto._Ign
 132. da s_Ess_Es i_Is war fla.w
 133. da sni._Ew le._Edik
 134. t_Ez ð_En i_Iswex_Et xole._Endark o_Ew no_Ex-
 zi._En h_E.m
 135. ni.wpo._Et won² næ._Een h_E.ol ni.f start
 136. dū._En- i_Ik dū._Ent- ge²du._Edat- hei²
 du._Edat- wa dū._Ent- g_Edu._Edat- x_Edū._Ent-
 i_Ik dest- ge²dest- hei²dest- wad_E., xt-
 g_Edest- x_Edest- de²hola.-de._Erit_E
 mar- de._Erit_Emar
 137. do._Epa- do._Ephli._I²t- do._Epfu_Ent-
 svldv._Etn
 138. dœsn - h_E.c dœ.st - hei² dœ.sta - h_E.cje,
 Xadœsn
 139. b_E._Ena- i_Ik b_E.n-g_E b_E.nt- hei²b_E.nt
 wa b_E.na- g_E b_E.nt- x_Eb_E.na-
 b_E.nti- bni- h_E.je, xab_En:
 140. Lokale landmaten: ð_En ru._Ej- 1/3 are-
 ð_En xi._El= 1/3 ha.
 141. Lokale Waternamen: da be._Ek (=de grote
 Neth)- dan h_Eet xra._Ext (=hoofdgracht)-
 dasbe._Ek ganshazels loepka (een gracht).
 berkebosberkha - si._Enta vern- dr
 kwæ.x_En (vroege moerasen).

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is: Br. l

De inwoners heten: b.v. l'one's

Hun bijnaam is: de kroeijers

aantal inwoners op 31 dec. 1947: 10.812.

Baaltvoetond. De voornaamste wijken zijn: t'ne'p - we. xl - h'ls - kerckho.vr. n.
v'na - x'or - græn - rosse: rr - s'x'eps - h'olstarber - r'x - re. it - ho. f'vern - be. r'x - hoe. spesph. st -
lanvein-tha. l'm - dre. - h'or - z'en - z'elstber - r'x - ts'ant - mo. laberr - ste. x - trot - do
mo. st - umalber - r'x - s'x'or - h'ær - da ma'ur

Er zijn geen lokale verschillen, uitgenomen voor het dialect van h'ls dat meer
Meerhouts georiënteerd is en voor dat van V'na dat eerder aansluit bij het Lommels.
Er wordt noch Frans noch A.B. gesproken.

Te Balen-Wegel dat gedeeltelijk op Balen ligt en gedeeltelijk op Mol is de bevolking zeer gemengd.

Balen is een landbouwgemeente met hoe langer hoe meer nijverheid. Er is een grote zinkfabriek, een dynamietfabriek en 3 zagerijen.

De helft van de arbeiders gaan naar de koolmijnen en naar de fabriek. De andere zijn landbouwers en ambachtsliu. Er zijn ook veel winkeliers, vooral grossisten. De landbouwers bewerken gemiddeld 6-7 Ha. Veel meisjes werken te Mol in wol- en sigarenfabrieken, andere te Eindhoven bij Philips.

Zegslieden. 1. Mariën, Frans; 52 j.; hier geb.; landbouwer; heeft altijd hier verblijven uitgenomen tijdens zijn militaire dienst; v. en m. van hier; spreekt slechts dialect.

2. Mariën, Remy; 51 j.; hier geb.; landbouwer; heeft altijd hier verblijven; v. en m. van hier; -kozijn van 1; spreekt steeds dialect.

3. Van Genechten, Edmond; 60 j.; hier geb.; schoolhoofd; heeft altijd hier verblijven; v. en m. van hier; spreekt dialect buiten de school.